

ПРОТОКОЛ

№ 10 / 13.06.2013 г.

от заседание на националната експертна група за координиране на дейностите по въвеждане на Системата за кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) в националната система за ПОО

Присъстващи на заседанието:

Пенка Николова, главен експерт в НАПОО	да
Надежда Камбурова, главен експерт в НАПОО	да
Аделина Любомирова, главен експерт в НАПОО	да
Илиана Танева, главен експерт в МОН	да
доц. Преслав Димитров, преподавател в ЮЗУ, Благоевград	
д-р Цветелина Кънева, представител на Българския съюз по балнеология и SPA туризъм	да
Красимира Брозиг, главен секретар, НАПОО	да
Слав Едрев, директор на Арт Колеж – Частен професионален колеж за екранни изкуства - София	
доц. д-р Марияна Иванова - заместник ректор по учебна дейност и международно сътрудничество, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите, гр. Пловдив	
Минка Цветкова – директор на Частна професионална гимназия, представител на БАЧУ	
Лиляна Домбалова – представител на Българската химическа камара	

В заседанието на работната група взеха участие и следните представители на НАПОО - г-жа Яна Василева - главен експерт от НАПОО, г-жа Антоанета Кацарова - главен експерт от НАПОО, г-жа Весела Караянева - главен експерт от НАПОО.

Дневен ред на заседанието:

1. Обсъждане на предложения за промени в структурата и съдържанието на модела на „единиците резултати от ученето“, включени в проекта на „Рамковите изисквания за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии“, на базата на резултатите и опита по проектите, реализирани по темата за Кредитната система в ПОО;
2. Обсъждане на План за дейността на националната експертна група за второто полугодие на 2013 г.;
3. Обсъждане на предложения за актуализиране и допълване на информацията и материалите, публикувани на интернет-страницата на НАПОО в меню „Европейска кредитна система в ПОО“;
4. Представяне на информация за насоките на европейско ниво относно развитието и въвеждането на „Системата за кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)“;
5. Разни.

Предоставени материали:

1. Презентация за ECVET в България на г-жа Илиана Танева МОН и г-жа Пенка Николова (НАПОО), изпратена по електронната поща;
2. Презентация по проект „Въвеждане на подхода единици резултати от ученето при подготовката на оператори и техници по поддръжка /експлоатация/ в преработващата промишленост“ (PILE UP).
3. Материали, публикувани на интернет-страницата на НАПОО, в меню „Европейска кредитна система в ПОО“, подменю „Проекти по ECVET“.

Заседанието беше открито от г-жа Пенка Николова – главен експерт в дирекция „ПКЛ“, НАПОО, която представи на вниманието на всички участници съдържанието на дневния ред.

Членовете на експертната група бяха предварително запознати с презентацията за състоянието на ECVET в България, в която освен информация за текущото състояние, са включени и предстоящите задачи на национално ниво, които

произтичат от европейските инициативи и препоръка относно развитието и внедряването на Системата за Кредити в ПОО-

В началото на заседанието г-жа Пенка Николова информира членовете на групата, че на **07.06.2013 г.** се проведе работна среща между представители на НАПОО и Балкански институт по труда и социалната политика /БИТСП/. Срещата се състоя в рамките на проект **RESPECT** с участието на експерти от „Мак-тийм”, Белгия „Ню Ейдж”, гр. Габрово.

Партньори по проекта са Балкански институт по труда и социалната политика, „Ню Ейдж”, Габрово, „Асоциацията за справедлив труд” (Fair Labor Association), Швейцария, Бизнес училище ESCEM, Франция, „Корпоративна социална отговорност”, Турция, „Лаймлайт Консултинг”, Франция, „Мак-тийм”, Белгия, „Гибор Алфа”, Турция. Бяха обсъдени въпроси, свързани със състоянието на ECVET в България – постигнати резултати и предстоящи действия на национално ниво. БИТСП изрази своята подкрепа за подпомагане на НАПОО в популяризирането на ECVET в България, ролята на работодателите, и т.н.

В рамките на заседанието г-жа Илиана Танева представи националните цели за въвеждане на ECVET в България:

- Реформиране на системата на ПОО чрез ефективно и едновременно прилагане на европейските инструменти EQF, ECVET, ECTS, EQARF, Europass с цел:
  - валидиране и признаване на квалификации и част от квалификации в процеса на УЦЖ;
  - повишена проходимост на системата на ПОО;
  - връзка на ПОО с висшето образование.
- Повишаване на международната учебна и трудова мобилност на обучаваните ученици и възрастни

Г-жа Илиана Танева информира националната експертна група (НЕГ), че Националната квалификационна рамка на Р България е пред финално утвърждаване и публикуване на интернет страницата на Европейската комисия.

Г-жа Илиана Танева представи необходимите условия за въвеждане на ECVET:

- Създаване на НКТ и национален екип от експерти за въвеждане на ECVET;
- Обучение на ECVET- експертите;
- Повишена информираност и подкрепа от заинтересованите страни - обучаващи институции, браншови организации, работодатели и социални партньори;
- Информирание на широката общественост за ECVET и ползите от въвеждането ѝ;
- Формиране и развитие на “общност на практикуващите ECVET”.

Според г-жа Илиана Танева е изключително важно интегрирането на системите за ПОО и за висше образование (ВО) – възможността за признаване на части от професионалното обучение във ВО би било голямо постижение.

Според г-жа Надежда Камбурова - главен експерт в НАПОО, необходимо е не само популяризиране и обяснение на ECVET в България, а и включване в реални дейности.

Членовете на НЕГ се обединиха около мнението, че добра възможност за развитието на „**общност на практикуващите ECVET**” са Секторните консултативни съвети по проект „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони” на Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес, финансиран със средства по ОП „РЧР“.

Г-жа Пенка Николова информира членовете на НЕГ, че г-жа Емилияна Димитрова – председател на НАПОО, предлага да се обмисли възможността за възлагане на външен изпълнител преработването на „Методически указания за разработване на Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии“ в съответствие с принципите на ECVET.

Г-жа Илиана Танева информира членовете на НЕГ, че през **м. юли, 2013 г.** ще се състои последната среща по проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа. Интеграция на икономики и пазари на труда чрез Техническо ПОО“, координиран от GIZ, Германия, финансиран от Федералното министерство на икономическото сътрудничество и развитие на Германия и МОН.

След приключването на проекта ще бъде изготвен доклад до Министъра на образованието и науката с цел представяне на разработения национален модел на стандарт във вид „резултати от учене“ (РУ) и „единици резултати от учене“ (ЕРУ) за професиите: „Техник на енергийни съоръжения и инсталации”, специалност „Газова техника”; „Системен програмист”; „Електротехник”; „Хлебар-сладкар”; „Готвач”.

Възникна въпросът „как ще се финансират проектите на Държавни образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, когато трябва да бъдат разработени във вид на „ЕРУ“, тъй като това е процес, който се характеризира с много по-голяма степен на сложност, обем и изисква повече ресурси /финансови, експертни и кадрови/.

Според г-жа Илиана Танева „не е необходимо всички стандарти да бъдат разработени във вид на „ЕРУ“. В началото може да се избере конкретно професионално направление или друг подход, който да е полезен за практиката

Според г-жа Красимира Брозиг „сега е рано да се променя „Рамката за разработване на ДООИ“ и „Методическите указания“. Нека да изчакаме опита на другите страни и да видим какъв инструментариум ще разработят, за да го ползваме и адаптираме. Ролята на НЕГ и НАПОО е да **популяризира** идеята за ECVET и да се създаде култура за прилагането на ECVET”.

Според г-жа Антоанета Кацарова - главен експерт от НАПОО, „възможно бъдещо приложение на ECVET се вижда в обучението по сходни специалности т.е. обучаем е завършил дадена специалност и след време му е необходима друга сходна специалност – той би могъл да учи само специфичните ЕРУ за нея“.

Г-жа Красимира Брозиг информира членовете на НЕГ, че по проект „Нова възможност за моето бъдеще” – ОП „РЧР”, който е насочен към разработване на система за идентифициране и признаване на неформално и самостоятелно придобити знания, умения и компетентности (система за валидиране), ще се популяризира ECVET. В рамките на проекта ще се провери до колко разработените ДООИ улесняват процеса на валидиране и до колко разработените по международни проекти ДООИ във вид на „ЕРУ“ са също приложими за целите на валидирането и

признаването на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене.

Г-жа Пенка Николова изказа мнение, че „ако по проект „Нова възможност за моето бъдеще” се идентифицират нови компетентности би могло съществуващите ДОО да се допълнят“, както и за конкретни трудови дейности да се разработят единици резултати от ученето“, които да подпомогнат процеса на валидиране.

Г-жа Красимира Брозиг допълни, че може да се подготви кратка статия по всеки проект, която да подкрепи елементите на ECVET.

Всички участници в заседанието се обединиха около мнението, че при бъдещото разработване на ДОО във вид на „ЕРУ“ трябва в работните групи да бъдат включени работодатели и учители.

Г-жа Яна Василева -главен експерт от НАПОО и координатор на проект „Въвеждане на подхода единици резултати от ученето при подготовката на оператори и техници по поддръжка /експлоатация/ в преработващата промишленост“ (PILE UP). Г-жа Яна Василева представи проект PILE UP. В нейната презентация беше включена информация за:

- партньорството по проект **PILE UP**;
- конкретни задачи на PILE UP;
- методология за разработване на ЕРУ за професиите „Оператор“ и „Техник по поддръжка в преработвателната промишленост“
- полза от PILE UP за НАПОО;
- потенциални ползи и възможности за прилагане на ЕРУ-подхода в специфичната национална ситуация.

В своето експозе г-жа Яна Василева обърна внимание на използваната методология за разработване на ЕРУ за професиите „Оператор“ и „Техник по поддръжка в преработвателната промишленост“. Тя обясни, че е използвана информацията за подхода и методологията за разработване на ЕРУ по проект CREDCHEM. Взети под внимание са насоките за описание на ЕРУ, дадени в документ „Географска мобилност в професионалното образование и обучение, насоки за описание на ЕРУ“. Направен е анализ на националните професионални стандарти за двете

професии Оператор и Техник по поддръжка (експлоатация) за химическата промишленост – много големи различия във формата, и т.н.

Г-жа Яна Василева представи дефиницията за ЕРУ, възприета в рамките на тяхното партньорство, която се изразява в „ЕРУ - комбиниране на свързани резултати от ученето в обем, който може да се усвои в приемлива времева рамка в училище и на работното място“.

Г-жа Красимира Брозиг предложи кратка презентация за ECVET да се изпрати на Експертните комисии.

Г-жа Пенка Николова сподели, че по време на срещата в ЦРЧР през м. май, 2013 г., са били информирани, че в-к "Аз Буки" искат да направят приложение в няколко броя за ECVET и може би съвместно с ЦРЧР трябва да се реши какво да бъде съдържанието.

По отношение на рубриката „Европейска кредитна система в ПОО“ на интернет-страницата на НАПОО беше обсъдено какви материали и информация да бъде допълнена.

Според г-жа Надежда Камбурова „би било полезно да се сложи линк към ECVET projects <http://www.ecvet-projects.eu/> на сайта на НАПОО, който съдържа полезна практическа информация.

По мнение на г-жа Пенка Николова биха могли да се публикуват на интернет-страницата на НАПОО списанията ECVET, както и изследвания по темата на CEDEFOP.

В резултат на обсъжданията и изказаните мнения, предложения и становища, Националната експертна група взе следните решения:

1. След приключването на проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа. Интеграция на икономики и пазари на труда чрез Техническо ПОО“, координиран от GIZ, Германия“, да бъдат предприети следните дейности:

1.1. Експертите от специализираната администрация на МОН, участващи в проекта, да изготвят доклад до Министъра на образованието и науката с цел

представяне на **разработения национален модел на стандарт във вид „результати от учене“ (РУ) и „единици резултати от учене“ (ЕРУ)** за професиите: „Техник на енергийни съоръжения и инсталации”, специалност „Газова техника”; „Системен програмист”; „Електротехник”; „Хлебар-сладкар”; „Готвач”;

1.2. След одобряването от министъра на образованието и науката на **Националния модел на стандарт, ориентиран към „ЕРУ“**, той да бъде официално внесен в НАПОО с предложение за предприемане на конкретни дейности по подготовка и създаване на необходимата организация за стартиране на процеса на разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към „ЕРУ“.

2. НЕГ съвместно с ЦРЧР да се продължи популяризирането на ECVET и създаване на култура за ползите от прилагането на ECVET чрез:

2.1. Представяне на ECVET по проект **„Нова възможност за моето бъдеще” – ОП „РЧР”**;

2.2. Представяне на ECVET в секторните Консултативни съвети по проект **„Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони” на Българска стопанска камара - съюз на българския бизнес - ОП „РЧР”**;

2.3. Актуализиране и допълване на материалите в рубриката **„Европейска кредитна система в ПОО“** на интернет-страницата на НАПОО.

2.4. Координиране на дейностите и участие в съвместни инициативи с ЦРЧР, организирани в рамките на проекта, който центърът се изпълнява по темата за ECVET.

3. В следващия програмен период да се разработи от заинтересованите страни съвместно проектно предложение по ОП „РЧР“, насочено към

разработване на стандарти за професионална квалификация, ориентирани към „ЕРУ“.

Националната експертна група предложи следващото заседание да се проведе през м. септември 2013 г., като НАПОО допълнително ще изпрати до членовете предложение за конкретна дата.

Неразделна част от протокола са представените презентации, представени по време на заседанието на НЕГ.

Председател на НЕГ:

Пенка Николова, главен експерт в дирекция „ПКЛ“

Протокола води:

Аделина Любомирова, главен експерт в дирекция „ПКЛ“